

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973)

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK
ALGEMENE VERGADERING**

A R R E S T

**nr. 233.609 van 26 januari 2016
A. 212.125/G-130**

In zake: de ORDRE DES BARREAUX FRANCOPHONES
ET GERMANOPHONE DE BELGIQUE
met als raadsman
mr. Vincent Thiry, advocaat,
kantoor houdend te 4000 Luik
Mont Saint-Martin 74
alwaar keuze van woonplaats is gedaan

tegen:

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door
de minister van Binnenlandse Zaken
met als raadsman
mr. Stijn Butenaerts, advocaat,
kantoor houdend te 1080 Brussel
Leopold II-laan 180
alwaar keuze van woonplaats is gedaan

en door de minister van Financiën
wiens kantoor gevestigd is
te 1000 Brussel
Wetstraat 12

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 4 april 2014, strekt tot nietigverklaring van “de artikelen 1 tot 8 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 tot wijziging van de reglementering betreffende de inning van de kosten voor de Raad van State”, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 3 februari 2014.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij, vertegenwoordigd door de minister van Binnenlandse Zaken, heeft een memorie van antwoord ingediend en een administratief dossier neergelegd en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De verwerende partij, vertegenwoordigd door de minister van Financiën, heeft een memorie van antwoord ingediend, waarin verwezen wordt naar het verweer van de minister van Binnenlandse Zaken.

De heer Denis Delvax, auditeur, heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij en de verwerende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De verwerende partij heeft om de voortzetting van de procedure verzocht.

Bij een beschikking van 24 april 2015 heeft de voorzitter van de Raad van State de zaak verwezen naar de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting van de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak, die heeft plaatsgevonden op 26 mei 2015.

Mevrouw Colette Debroux, staatsraad, heeft verslag uitgebracht.

Mr. Vincent Thiry, advocaat, die voor de verzoekende partij verschijnt, mr. Valery Schalenbourg, *loco* mr. Stijn Butenaerts, advocaat, die voor de verwerende partij, vertegenwoordigd door de minister van Binnenlandse Zaken, verschijnt, en de heer Fabrice Grobelny, attaché, die voor de verwerende partij, vertegenwoordigd door de minister van Financiën, verschijnt, zijn gehoord.

De heer Denis Delvax, auditeur, heeft een gedeeltelijk eensluidend advies uitgebracht.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten en wetgevend en reglementair kader

3. Vóór de wijziging van de wetten op de Raad van State bij de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, verleende artikel 30, § 1, tweede lid, van die wetten de Koning de machtiging om onder meer “het tarief der kosten en uitgaven, alsmede de rechten van zegel en registratie” te bepalen.

Artikel 70 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bepaalde dat verzoekschriften die een beroep tot nietigverklaring inleiden en verzoekschriften tot schorsing, tot schadevergoeding, tot herziening, tot verzet of derdenverzet, “aanleiding geven tot de betaling van een recht van 175 EUR” en dat verzoekschriften tot tussenkomst “aanleiding geven tot de betaling van een recht van 125 EUR”, en artikel 71 van dat besluit preciseerde dat dat recht moest worden betaald “door middel van plakzegels, van het type voorzien zoals bij de heffing van zegelrechten”.

Krachtens artikel 68, tweede lid, van hetzelfde besluit, werden de door publiekrechtelijke rechtspersonen verschuldigde rechten in debet begroot door de griffier.

4. Artikel 30, § 1, tweede lid, van de wetten op de Raad van State luidde na de wijziging bij de voornoemde wet van 15 september 2006, die wat dit artikel betreft in werking getreden is op 1 december 2006, als volgt: “het [in Ministerraad overlegd] koninklijk besluit bepaalt het tarief der kosten en uitgaven; het voorziet in het verlenen van het voordeel van het *pro deo* aan de onvermogenden; het bepaalt de modaliteiten om de kosten en uitgaven te voldoen [...]”.

In de paragrafen 5 tot 7 werd bepaald dat de verzoekschriften tot schadevergoeding, de verzoekschriften tot nietigverklaring, de vorderingen tot schorsing en de verzoekschriften tot verzet, tot derdenverzet en tot herziening aanleiding zouden geven tot de betaling van een recht van 175 euro, dat de verzoekschriften tot tussenkomst aanleiding zouden geven tot de betaling van een recht van 125 euro en dat collectieve verzoekschriften aanleiding zouden geven tot het betalen van zoveel keer het recht als er verzoekers zijn. Paragraaf 9, ten slotte, machtigde de Koning ertoe te bepalen op welke wijze die rechten moesten worden geïnd.

5. Bij het koninklijk besluit van 21 december 2006 tot omvorming van de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen tot het uitvoeringsbesluit van het Wetboek diverse rechten en taksen, tot opheffing van het regentbesluit tot uitvoering van het Wetboek der zegelrechten en houdende

verscheidene andere wijzigingen aan uitvoeringsbesluiten is in de algemene procedureregeling een artikel 71 ingevoegd luidens hetwelk de rechten moesten worden betaald “hetzij, via elektronische betaalmiddelen op het ogenblik van neerlegging van het origineel verzoekschrift of de originele vordering tot schorsing of de vordering tot voortzetting van de procedure bepaald in artikel 70, § 2, tweede lid, hetzij, via voorafgaandelijke storting of overschrijving op de rekening van het zesde registratiekantoor van Brussel”, waarbij aangegeven was dat een gedagtekend betalingsbewijs bij het verzoekschrift of bij de vordering moest worden gevoegd.

Met betrekking tot de door publiekrechtelijke rechtspersonen verschuldigde kosten, werd in het voornoemde artikel 68 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 niets gewijzigd.

6. Bij het koninklijk besluit van 25 april 2007 tot wijziging van diverse besluiten betreffende de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is artikel 68, tweede lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 gewijzigd, maar het principe dat de kosten die publiekrechtelijke rechtspersonen verschuldigd zijn, in debet worden begroot, werd gehandhaafd.

7. Bij het koninklijk besluit van 19 juli 2007 tot wijziging van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, wat betreft de kwijting der rechten, werd het principe volgens hetwelk de rechten in debet worden begroot voor alle verzoekende partijen ingevoerd en werd het hierboven vermelde artikel 71 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948, zoals het bij het koninklijk besluit van 21 december 2006 was gewijzigd, opgeheven.

8. Artikel 30, § 1, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State is bij artikel 10, 2°, van de wet van 20 januari 2014 houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State vervangen. Die bepaling luidt als volgt:

“Het koninklijk besluit bedoeld in het eerste lid bepaalt onder meer de verjaringstermijnen voor de indiening van de aanvragen en beroepen bedoeld in de artikelen 11 en 14, waarbij deze termijnen ten minste zestig dagen moeten bedragen; het bepaalt de voorwaarden voor de uitoefening van de tussenkomsten, verzetten en derden-verzetten, alsook van de beroepen tot herziening; het bepaalt een bedrag boven hetwelk er geen enkele dwangsom kan worden verbeurd; het bepaalt de toewijzing van de middelen die toegekend worden aan het begrotingsfonds bedoeld in artikel 36, § 5; het bepaalt het tarief van de kosten, uitgaven en rechten, waarbij deze rechten een bedrag van 225 euro niet mogen overschrijden; het voorziet in het verlenen van het voordeel van de juridische tweedelijnsbijstand aan de onvermogens; het bepaalt de nadere regels

om de kosten, uitgaven en rechten te voldoen; het bepaalt de gevallen waarin de partijen of hun advocaten gezamenlijk kunnen besluiten dat de zaak niet in openbare terechtzitting moet worden behandeld.”

Bij artikel 10, 7°, van diezelfde wet, dat in werking getreden is op 1 maart 2014, zijn de paragraaf 5, leden 1, 2, 3 en 5 en de paragrafen 6 tot 9 van artikel 30 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State opgeheven.

Bij het Grondwettelijk Hof is een beroep ingesteld tot nietigverklaring van artikel 10, 2° en 7°, van de wet van 20 januari 2014, dat daar onder het rolnummer 5965 is ingeschreven. Tijdens het beraad heeft het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 103/2015 van 16 juli 2015 het beroep inzake die bepaling afgewezen.

9. Het koninklijk besluit van 30 januari 2014 tot wijziging van de reglementering betreffende de inning van de kosten voor de Raad van State, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 3 februari 2014, waarvan de artikelen 1 tot 8 de verordeningsbepalingen zijn die bij dit beroep bestreden worden, luidt als volgt:

“HOOFDSTUK 1. - *Wijzigingen van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State*

Artikel 1. In artikel 66 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 15 juli 1956 en 25 april 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in 1° worden de woorden van de Nederlandstalige versie “in artikel 30, §§ 5 tot 7, van de gecoördineerde wetten bedoelde” vervangen door de woorden “in artikel 70 bedoelde” en de woorden van de Franstalige versie “taxes visées à l'article 30, §§ 5 à 7, des lois coordonnées” vervangen door de woorden “droits visés à l'article 70”;

2° er wordt een bepaling onder 4° ingevoegd, luidende: “4° de verblijf- en reiskosten veroorzaakt door onderzoeksdaden.”.

Art. 2. In artikel 68 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 15 juli 1956, 17 februari 1997, 25 april 2007 en 19 juli 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid worden de woorden van de Nederlandstalige versie “in artikel 30, §§ 5 tot 7, van de gecoördineerde wetten bedoelde” vervangen door de woorden “in artikel 70 bedoelde” en de woorden van de Franstalige versie “taxes visées à l'article 30, §§ 5 à 7, des lois coordonnées” vervangen door de woorden “droits visés à l'article 70”;

2° het derde lid wordt vervangen door de volgende bepaling: “De Raad van State begroot de in artikel 66 bedoelde uitgaven en doet uitspraak over de bijdrage in de betaling ervan.”.

Art. 3. In artikel 69, eerste lid, van de Franstalige versie van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 25 april 2007, worden de woorden “taxes liquidées en débet” vervangen door de woorden “droits liquidés en débet”.

Art. 4. Artikel 70 van hetzelfde besluit, opgeheven bij het koninklijk besluit van 25 april 2007, wordt hersteld als volgt:

“Art. 70. § 1. Geven aanleiding tot de betaling van een recht van 200 euro:

1° de verzoekschriften die een aanvraag inleiden tot vergoeding voor een buitengewone schade veroorzaakt door een administratieve overheid;

2° de verzoekschriften die een beroep tot nietigverklaring inleiden tegen akten of reglementen of die een cassatieberoep inleiden, alsook de vorderingen tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een akte of een reglement, onder de in het tweede lid bepaalde voorwaarden;

3° de verzoekschriften tot verzet, tot derden-verzet of tot herziening.

Wanneer de schorsing van de tenuitvoerlegging van een akte of een reglement wordt gevorderd, wordt het recht, vastgesteld in het eerste lid, 2°, enkel onmiddellijk betaald voor de vordering tot schorsing. In dit geval is het recht voor het verzoekschrift tot nietigverklaring slechts verschuldigd bij het instellen van een vordering tot voortzetting van de procedure bedoeld bij artikel 17, § 6 of § 7, van de gecoördineerde wetten, en wordt het, naargelang van het geval, in debet ingeschreven of gekweten door de persoon of de personen die de voortzetting van de procedure vorderen, onverminderd § 2.

Wanneer een vordering tot schorsing en een verzoekschrift tot nietigverklaring aanhangig gemaakt worden bij de afdeling bestuursrechtspraak, en wanneer deze afdeling met toepassing van artikel 93 van dit besluit van mening is dat de vordering doelloos is of slechts korte debatten vereist, geeft het verzoekschrift tot nietigverklaring geen aanleiding tot de betaling van het recht.

In het geval van een collectief verzoekschrift tot nietigverklaring moeten de verzoekers die de schorsing niet gevorderd hebben, op straffe van niet-ontvankelijkheid, onmiddellijk het recht kwijten dat verschuldigd is voor het verzoekschrift tot nietigverklaring.

§ 2. De verzoekschriften tot tussenkomst die ingediend worden ter zake van de geschillen bedoeld in § 1, eerste lid, 2°, geven aanleiding tot de betaling van een recht van 150 euro.

Indien een persoon die belang heeft bij de oplossing van het geschil in het raam van de schorsingsprocedure werd toegelaten als tussenkomende partij in de vordering tot schorsing, dan geeft het indienen door deze partij van een verzoek tot voortzetting van de procedure, bedoeld in artikel 17, § 6 of § 7, geen aanleiding tot het kwijten van een recht.

§ 3. Collectieve verzoekschriften geven aanleiding tot het betalen van zoveel malen het recht als er verzoekers zijn.

§ 4. Behoudens de kennisgevingen gedaan aan de partijen, geeft de afgifte door de griffier van een uitgifte, van een afschrift of van een uittreksel,

ondertekend of niet, aanleiding tot de betaling van een recht van 50 cent per bladzijde, te berekenen overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 273 en 274 van het Wetboek der registratie-, griffie- en hypotheekrechten.”.

Art. 5. Artikel 71 van hetzelfde besluit, opgeheven bij het koninklijk besluit van 19 juli 2007, wordt hersteld als volgt:

“Art. 71. De rechten bedoeld in de artikelen 66 en 70 worden gekweten door middel van een overschrijving of een storting op rekening IBAN nr. BE09-6792-0030-1057, geopend bij de dienst die binnen de Federale Overheidsdienst van Financiën is aangewezen als bevoegd om de rechten bij de Raad van State in te vorderen.

Zodra een recht verschuldigd is, zendt de hoofdgriffier aan de schuldenaar een overschrijvingsformulier dat een gestructureerde mededeling bevat die het mogelijk maakt om de te verrichten betaling in verband te brengen met de proceshandeling waarop ze betrekking heeft.

Wanneer een vordering tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen volgens de procedure van de uiterst dringende noodzakelijkheid is ingesteld, wordt het overschrijvingsformulier bij de beschikking tot vaststelling van de rechtsdag gevoegd. Het bewijs dat een overschrijvingsopdracht is gegeven of dat een storting is uitgevoerd, wordt op de terechtzitting overgelegd.

Indien de in het eerste lid bedoelde rekening niet binnen een termijn van acht dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het overschrijvingsformulier is gecrediteerd door middel van een overschrijving of van een storting die de op dit formulier vermelde gestructureerde mededeling bevat, wordt de proceshandeling waarop de kwijting betrekking heeft als niet verricht beschouwd. De schorsing en de voorlopige maatregelen die zouden zijn bevolen, worden bij arrest opgeheven.

De Raad van State kan op elk ogenblik de in het 1ste lid beoogde rekening raadplegen.”.

Art. 6. In artikel 72 van hetzelfde besluit worden de woorden “De taks waarvan sprake is in artikel 30, § 8, van de gecoördineerde wetten wordt” vervangen door de woorden “De rechten waarvan sprake is in artikel 70, § 4, worden”.

Art. 7. Artikel 81 van hetzelfde besluit, vervangen bij het koninklijk besluit van 19 juli 2007, wordt vervangen als volgt: “Indien het *pro deo* geweigerd wordt, zijn de artikelen 66 tot 77 van toepassing.”.

Art. 8. In artikel 83 van hetzelfde besluit, vervangen bij het koninklijk besluit van 25 april 2007, worden de woorden “De rechten bedoeld in artikel 30, §§ 5 tot 7, van de gecoördineerde wetten worden” vervangen door de woorden “Indien het *pro deo* toegestaan wordt, worden de rechten waarvan sprake is in de artikelen 66 en 70”.

HOOFDSTUK 2. - *Wijzigingen van het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State*

Art. 9. Artikel 6 van het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State wordt

vervangen als volgt:

“Bij het inschrijven van het cassatieberoep op de rol wordt het recht waarvan sprake is in artikel 70, § 1, 2°, van de algemene procedureregeling voldaan overeenkomstig artikel 71 van dezelfde regeling.”.

Art. 10. In artikel 26 van hetzelfde besluit wordt de tweede zin vervangen als volgt:

“Het recht waarvan sprake is in artikel 70, § 2, van de algemene procedureregeling wordt voldaan overeenkomstig artikel 71 van dezelfde regeling.”.

Art. 11. In artikel 27 van hetzelfde besluit wordt de tweede zin vervangen als volgt:

“Het recht waarvan sprake is in artikel 70, § 1, 3°, van de algemene procedureregeling wordt voldaan overeenkomstig artikel 71 van dezelfde regeling.”.

Art. 12. In artikel 28 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° De bepaling onder 1° wordt vervangen als volgt: “de rechten waarvan sprake is in de artikelen 66 en 70 van de algemene procedureregeling”;

2° er wordt een bepaling onder 4° ingevoegd, luidende: “4° de verblijf- en reiskosten veroorzaakt door onderzoeksdaden.”.

Art. 13. In artikel 32 van hetzelfde besluit worden de woorden “, tweede lid,” opgeheven.

Art. 14. In artikel 33, eerste lid, van hetzelfde besluit worden de woorden “2 en 3°” vervangen door de woorden “1, 2, 3° en 4°”.

Art. 15. Een artikel 33/1 wordt ingevoegd, luidende:

“Voor cassatieberoepen wordt het *pro deo* van rechtswege toegestaan wanneer daartoe besloten is door het rechtscollège dat de bestreden beslissing heeft genomen.”.

Art. 16. In artikel 36 van hetzelfde besluit worden de woorden “De in artikel 28, 2° en 3°, bedoelde kosten worden” vervangen door de woorden “Als het *pro deo* wordt toegestaan, worden de kosten waarvan sprake is in artikel 28, 2°, 3° en 4°”.

HOOFDSTUK 3. - Wijziging van het koninklijk besluit van 15 mei 2003 tot regeling van de versnelde procedure in geval van beroep bij de Raad van State tegen sommige beslissingen van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten en de Nationale Bank van België

Art. 17. In artikel 3, § 7, van het koninklijk besluit van 15 mei 2003 tot regeling van de versnelde procedure in geval van beroep bij de Raad van State tegen sommige beslissingen van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten en de Nationale Bank van België worden de woorden “70, 72, 77” vervangen door de woorden “66 tot 77”.

HOOFDSTUK 4. - Wijziging van het koninklijk besluit van 12 oktober 2010 tot uitvoering van artikel 68, tweede lid, van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen

Art. 18. In artikel 3, § 7, van het koninklijk besluit van 12 oktober 2010 tot uitvoering van artikel 68, tweede lid, van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen worden de woorden “62 tot 66, 68, 69, 72 tot 77” vervangen door de woorden “62 tot 77”.

HOOFDSTUK 5. - Slotbepalingen

Art. 19. Op 1 maart 2014 treden in werking ten opzichte van de procedurehandelingen die vanaf die datum worden ingediend:

1° artikel 10, 7°, van de wet houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State;

2° dit besluit.

Art. 20. De Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister van Financiën zijn belast, ieder wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit”.

IV. Uiteenzetting van de middelen

IV.1. Eerste middel

IV.1.1. Standpunt van de verzoekende partij

10. Het eerste middel is ontleend “aan schending van de artikelen 10, 11 en 191 van de Grondwet, van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, van artikel 9, lid 4, van het Verdrag van Aarhus, zoals daaraan uitvoering is gegeven bij artikel 10bis van richtlijn 85/337/EEG en bij artikel 15bis van richtlijn 96/61/EEG, van het recht op toegang tot de rechter, van het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel, van het recht op een eerlijk proces en van het evenredigheidsbeginsel”.

De verzoekende partij stelt dat het bestreden besluit het bedrag van de rechten op 200 euro brengt voor de verzoekende partij en op 150 euro voor elke tussenkomen partij, dat collectieve verzoekschriften aanleiding geven tot het betalen van zoveel keer het recht als er verzoekers zijn, dat artikel 5 het beginsel van de voorafgaande betaling alleen voor natuurlijke personen of privaatrechtelijke rechtspersonen herstelt, en dat het instellen of het voortzetten van de procedure van die rechten afhangt, aangezien “de proceshandeling als niet verricht wordt beschouwd” en “de schorsing en de voorlopige maatregelen die zouden zijn bevolen bij arrest worden opgeheven”, zonder mogelijkheid tot regularisatie, indien de rekening die bij de FOD Financiën geopend is niet is

gecrediteerd binnen acht kalenderdagen na de ontvangst van het overschrijvingsformulier dat de griffie van de Raad van State heeft overgezonden, en aangezien, voor schorsingsprocedures of procedures tot het bevelen van voorlopige maatregelen, ingesteld bij uiterst dringende noodzakelijkheid, het bewijs van betaling geleverd moet worden ter terechtzitting, zonder mogelijkheid tot regularisatie.

11. De verzoekende partij merkt in het eerste onderdeel van het middel op dat het recht op toegang tot de rechter een algemeen beginsel is dat gegarandeerd moet worden met inachtneming van de artikelen 10, 11 en 191 van de Grondwet, dat “artikel 9 van het Verdrag van Aarhus stelt dat de gerechtelijke procedures moeten voorzien in passende en doeltreffende middelen en niet onevenredig kostbaar mogen zijn”, en dat het Hof van Justitie in het arrest van 11 april 2013 (zaak C-260/11) geoordeeld heeft dat “het vereiste dat procedures niet buitensporig kostbaar zijn, voortkomt uit de eerbiediging van het in artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie neergelegde recht op een doeltreffende voorziening in rechte”.

De verzoekende partij betoogt dat dit vereiste ook voortvloeit uit het doeltreffendheidsbeginsel, volgens hetwelk “de procedureregels voor vorderingen die worden ingediend ter bescherming van de rechten die de justitiabelen aan het Unierecht ontlenu, de uitoefening van de door de rechtsorde van de Unie verleende rechten in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk mogen maken” en dat noch de rechtzoekenden noch hun advocaten er dus van weerhouden mogen worden een beroep in te stellen of voort te zetten “wegens de last die daaruit zou kunnen voortspruiten”.

Ze stelt tevens dat het Hof van Justitie in het voornoemde arrest van 11 april 2013 heeft aangegeven dat de vraag of een procedure al dan niet buitensporig kostbaar is in haar geheel moet worden beoordeeld, rekening houdend met “alle financiële kosten die worden veroorzaakt door deelneming aan de gerechtelijke procedure” en met “alle door de betrokken partij gedragen kosten”, en dat dus rekening moet worden gehouden met “alle relevante bepalingen van het nationale recht”.

12. In verband met de bedragen die bij de bestreden handeling op respectievelijk 200 en 150 euro worden vastgesteld, betwist de verzoekende partij *in casu* de bewering in het verslag aan de Koning dat “de verhoging redelijk is”.

Ze betoogt dat de verwerende partij met die bewering over het hoofd ziet dat het bestreden koninklijk besluit tezelfdertijd het beginsel van de voorafgaande betaling herstelt dat sinds meer dan zeven jaar was opgegeven en dat de in debet begrote rechten vóór de hervorming *de facto* zeer zelden door de FOD

Financiën werden ingevorderd, zodat in de bestreden handeling in feite “een zeer aanzienlijke verhoging van de rechten wordt vastgelegd” die nochtans “een onderdeel van de procedure vormen dat bepalend kan zijn voor het aanspannen of voortzetten van die procedure” en zonder dat de mogelijkheid bestaat om de betaling ervan in de loop van de procedure in orde te brengen, en dat “de sociale impact van het bedrag allerminst verwaarloosbaar [is]”.

De verzoekende partij merkt op dat het feit dat de procedure voortaan overdreven veel zal kosten eveneens kan worden afgeleid uit de andere maatregelen die de federale overheid tezelfdertijd heeft genomen, zoals het onvermogen van die overheid om “de financiering en de werking van de juridische tweedelijnsbijstand een permanent karakter te geven”, de afschaffing van de btw-vrijstelling voor de erelonen en de kosten van advocaten, waardoor die met 21% stijgen, en de mogelijkheid om de verliezende partij te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding die de erelonen van de advocaat van de andere partij gedeeltelijk moet dekken.

In haar wederantwoord merkt ze op dat het is dankzij de Balie, de hoeder van het grondrecht dat inzonderheid in artikel 23 van de Grondwet verankerd is, dat de juridische tweedelijnsbijstand nog werkt, ondanks de volstrekt ontoereikende vergoeding van de advocaten, gelet op het systeem van de “gesloten enveloppe” dat niet garandeert dat de financiering en de werking van het *pro deo* een permanent karakter hebben.

De verzoekende partij beschouwt de opmerking van de verwerende partij dat het niet verplicht is om voor een geschil bij de Raad van State een beroep te doen op een advocaat als nodeloos kwetsend, en betoogt dat een verzoeker, zelfs indien hij persoonlijk in rechte optreedt, hoe dan ook tot de betaling van de rechtsplegingsvergoeding kan worden veroordeeld wanneer hij in het ongelijk wordt gesteld.

Ze concludeert daaruit dat het bestreden koninklijk besluit een overdreven aantasting vormt van het recht op toegang tot de rechter en van het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel doordat daarbij het beginsel van de voorafgaande betaling van de rechten wordt hersteld, het bedrag van de rechten in die mate wordt verhoogd en aan de niet-betaling van die rechten definitieve negatieve gevolgen worden verbonden en dat die kosten, die een ontradend effect hebben, “het recht op toegang tot de rechter belemmeren en de rechterlijke toetsing van de bestuurshandelingen beperken”.

13. In het tweede onderdeel van het middel voert de verzoekende partij aan dat de bestreden reglementering het beginsel van de voorafgaande betaling alleen voor natuurlijke personen en voor privaatrechtelijke rechtspersonen

herstelt, behoudens verlening van het voordeel van het *pro deo*, terwijl publiekrechtelijke rechtspersonen daarvan vrijgesteld zijn zonder dat die verschillende behandeling wettelijk verantwoord is, zoals de afdeling Wetgeving van de Raad van State in haar advies heeft gesteld.

Met betrekking tot de verantwoordingen die het verslag aan de Koning in dat verband geeft, betoogt de verzoekende partij dat het feit dat het risico op insolventie klein is voor publiekrechtelijke rechtspersonen, geen afdoende verantwoording is, “inzonderheid wat de overheidsbedrijven betreft die hun activiteit uitoefenen in een door concurrentie gekenmerkt klimaat”, en, anderzijds, dat het feit dat de regels op het stuk van de staatsboekhouding de naleving van de termijn van acht dagen die vereist wordt door artikel 5 van het besluit, onrealistisch maken, evenmin ter zake doet, aangezien die termijn even onrealistisch is voor privaatrechtelijke personen.

IV.1.2. Standpunt van de verwerende partij

14. Met betrekking tot het eerste onderdeel, in verband met het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel en het recht op toegang tot de rechter, antwoordt de verwerende partij dat het Hof van Cassatie, net zoals de Raad van State trouwens, erkent dat het recht op toegang tot de rechter niet absoluut is en dat daarop beperkingen kunnen worden gesteld voor zover die de toegang tot de rechter niet op zodanige wijze of in die mate beperken dat dit recht daardoor in zijn wezen zelf aangetast wordt, voor zover ze een wettig doel nastreven en voor zover de gebruikte middelen in een redelijke verhouding staan tot het nagestreefde doel.

Ze betoogt dat de “zeer geringe verhoging” met 25 euro die het bestreden koninklijk besluit meebrengt en die nog niet eens een indexering tot stand brengt van de vroegere bedragen, zoals ze in 2002 zijn vastgesteld, niet redelijkerwijs als een “zeer aanzienlijke verhoging van de rechten” kan worden bestempeld.

15. Ze stelt dat “een dergelijke analyse alleen maar wordt bevestigd wanneer men rekening houdt met alle bepalingen van Belgisch intern recht en met alle door de betrokken partij gedragen kosten”.

Aldus heeft de voorafgaande inning van de rechten volgens de verwerende partij niets revolutionairs, doordat ze als regel geldt en zelfs nog strikter wordt toegepast voor elk inleidend verzoekschrift dat bij de gewone rechtscolleges ingediend wordt, doordat, wat de Raad van State betreft, de afschaffing van de verplichting om op het verzoekschrift vooraf fiscale zegels aan te brengen zelfs nog niet van tien jaar geleden dateert en doordat, wat die zegels betreft, de algemene vergadering van de Raad van State trouwens heeft geoordeeld

dat de verplichting om ze op een aanvraag tot voortzetting van de procedure aan te brengen geen overdreven beperking meebrengt van het recht op toegang tot de rechter.

In verband met de overige maatregelen of omstandigheden waarop de verzoekende partij zich beroept in het kader van een algemene benadering van de kosten van een procedure voor de Raad van State, stelt de verwerende partij met klem dat de juridische tweedelijnsbijstand “werkt, dat daar elke dag gebruik van gemaakt wordt en dat die bijstand op duurzame wijze en blijvend gefinancierd is”. Ze voegt eraan toe dat het niet verplicht is een beroep te doen op een advocaat om bij de Raad van State een beroep in te stellen, dat de afschaffing van de btw-vrijstelling op de erelonen van advocaten een Europese aangelegenheid is, dat de erelonen van de Belgische advocaten desondanks nog steeds lager zijn dan die in de meeste andere lidstaten, en dat de toekenning van een rechtsplegingsvergoeding louter de ontwikkelingen in de rechtspraak bekrachtigt en overeenstemt met wat reeds bestaat voor de gewone rechtscolleges.

16. De verwerende partij meent dat de verzoekende partij in het tweede onderdeel een selectieve lezing van het verslag aan de Koning geeft. De verwerende partij geeft aan dat de afdeling Wetgeving in haar advies de verwerende partij weliswaar verzocht heeft “om het verschil in behandeling (...) adequaat te verantwoorden” in het verslag aan de Koning, maar dat dit verslag dienaangaande juist een dubbele motivering bevat, namelijk enerzijds het geringe risico op insolventie van publiekrechtelijke rechtspersonen en anderzijds de onmogelijkheid voor deze personen om de termijn van acht dagen in acht te nemen op grond van de regels inzake de staatsboekhouding.

De verwerende partij betwist de niet-uitgewerkte bewering van de verzoekende partij dat de inachtneming van een dergelijke termijn even onrealistisch zou zijn voor privépersonen. De verzoekende partij verwijst weliswaar naar “enkele bezwaren van praktische aard” die in het tweede middel worden vermeld in verband met de termijn voor overschrijvingen tussen banken, die tot drie werkdagen kan bedragen, en in verband met de onzekerheid over de aanvang van die termijn, maar de verwerende partij betoogt dat de rechtzoekende of zijn raadsman uit de aard der zaak perfect op de hoogte zijn van het bestaan van het beroep dat zij zelf ingesteld hebben en dat aanleiding geeft tot de betaling van een recht, en, derhalve, van het feit dat de griffie “binnen een in de praktijk heel korte termijn” aan hen een overschrijvingsformulier zal richten zodat er geen sprake kan zijn van een verrassingseffect.

Ze voegt daaraan toe dat de motieven en rechtvaardigingen in het verslag aan de Koning, die een feitelijke en juridische waarde hebben, eraan in de weg staan dat publiekrechtelijke personen op dezelfde wijze worden behandeld als

de andere rechtzoekenden en dat het, gelet op het besluitvormingsproces en de boekhoudkundige werkzaamheden die hun eigen zijn, uitgesloten is dat ze aan hetzelfde stelsel onderworpen worden als privaatrechtelijke personen.

Ten slotte merkt ze op dat de verzoekende partij het motief betreffende het geringere risico op insolventie van publiekrechtelijke personen niet betwist, zodat er geen reden is om aan deze personen de regeling van de voorafgaande betaling van de rechten op te leggen.

17. De verwerende partij benadrukt in haar laatste memorie nogmaals het geringe risico op insolventie van de openbare besturen, dat niet wordt betwist, en herhaalt dat er derhalve geen vrees bestaat dat de financiële situatie van die besturen zou verslechteren tussen het instellen van het beroep en de afloop van de procedure, in tegenstelling tot wat voor privaatrechtelijke personen het geval kan zijn. Zij is van oordeel dat zulks “uit het oogpunt van de inkomstenderving voor de overheid”, die door de afschaffing van de regeling van de begroting in debet zou moeten worden ondervangen, objectief verklaart waarom publiekrechtelijke rechtspersonen niet verplicht worden de rechten bedoeld in artikel 70 van de algemene procedureregeling vooraf te betalen.

De tweede reden die in het verslag aan de Koning wordt opgegeven, weerlegt punt per punt de redenering van de auditeur-rapporteur, die toegeeft dat die reden in zekere mate opgaat maar oordeelt dat het feit dat een publiekrechtelijke rechtspersoon de rechten in de praktijk onmogelijk binnen een termijn van acht dagen kan betalen, door drie elementen wordt afgezwakt.

IV.2. Tweede, subsidiair middel

IV.2.1. Standpunt van de verzoekende partij

18. De verzoekende partij ontleent een tweede, subsidiair middel “aan schending van de artikelen 10, 11 en 191 van de Grondwet, van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, van artikel 9, lid 4, van het Verdrag van Aarhus zoals dat ten uitvoer is gelegd bij artikel 10bis van richtlijn 85/337/EEG en bij artikel 15bis van richtlijn 96/61/EEG, van het recht op toegang tot de rechter, van het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel, van het recht op een eerlijk proces en van het evenredigheidsbeginsel”.

Ze betoogt dat de termijn van acht kalenderdagen, te rekenen vanaf de ontvangst van het door de griffie van de Raad van State toegestuurde overschrijvingsformulier, waarbinnen de bankrekening bij de FOD Financiën moet worden gecrediteerd, aangezien de proceshandeling waarop de kwijting betrekking heeft anders als niet verricht beschouwd wordt, uitermate kort, onrealistisch, onhaalbaar en absoluut niet te rechtvaardigen is.

In dat verband merkt ze op dat uit het verslag aan de Koning wel degelijk blijkt dat het bestreden besluit zelfs geen “versnelling van de procedures” voor de Raad van State nastreeft en dat overduidelijk is dat de vastgestelde termijn onhaalbaar is wanneer men weet dat “sommige banken drie werkdagen rekenen voor een overschrijving naar een rekening bij een andere bank”.

Ze betoogt voorts dat “de termijn ingaat bij de ontvangst van een brief die door de griffie is verzonden, dus op een volkomen niet nader te bepalen datum”, en varieert naargelang van de termijn waarbinnen bankorders worden uitgevoerd, welke termijn “zeer aleatoir” is. Ze meent dat de verzoeker noch zijn raadsman kan worden aangewreven dat ze niet aanwezig zijn op het ogenblik dat de postbode langskomt en dat evenmin kan worden geëist dat woonplaats wordt gekozen bij de advocaat.

De verzoekende partij besluit dat “[d]oor een dergelijke termijn voor de betaling van de rechten vast te stellen, door drastische gevolgen te verbinden aan de niet-betaling van de rechten binnen die termijn en door geen enkele regularisatie mogelijk te maken, artikel 5 van het bestreden koninklijk besluit [...] een te grote aantasting inhoudt van het recht op toegang tot de rechter en van het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel. De rechterlijke toetsing van de bestuurshandelingen wordt daardoor te sterk beperkt”.

IV.2.2. Standpunt van de verwerende partij

19. De verwerende partij antwoordt dat de voornaamste doelstelling van de bestreden handeling niet van financiële aard is maar erin bestaat te zorgen voor de kwaliteit van de rechtsbedeling bij de Raad van State, die niet kan worden gewaarborgd “als een fundamenteel onevenwicht blijft bestaan tussen de werkingskosten van de Raad van State enerzijds en de inkomsten die gehaald worden uit de rechten die verschuldigd zijn bij de indiening van een verzoekschrift anderzijds” (GwH 28 juli 2006, nr. 124/006).

Ze betoogt dat artikel 71 van de algemene procedureregeling “een duidelijke regel [bevat] die geen ruimte laat voor rechtsonzekerheid”, daar de rechtzoekende de bedragen kent van de rechten die hij verschuldigd is, weet op welke wijze ze betaald moeten worden en evenzeer op de hoogte is “van wat de eventuele gevolgen zijn van de niet-naleving van de bepaling in kwestie”.

Ze geeft toe dat de termijn van acht dagen “kort [kan] lijken” maar meent dat die nog steeds redelijk is in vergelijking met de termijn die geldt bij de hoven en rechtbanken of met de termijn die vroeger gold voor het aanbrengen van fiscale zegels.

Ze weerlegt nogmaals de “enkele bezwaren van praktische aard”

die de verzoekende partij opwerpt in verband met de termijn voor overschrijvingen tussen banken, die tot drie werkdagen kan bedragen, en in verband met de onzekerheid over de aanvang van die termijn, en ze merkt inzonderheid op dat, bijvoorbeeld in de vakantieperiode, van een advocaat mag worden verwacht dat hij “de noodzakelijke maatregelen neemt teneinde te zorgen voor een minimale permanentie of een regelmatige controle van de binnenkomende briefwisseling”, zoals hetgeen voor de dringende briefwisseling geldt.

20. In verband met de omstandigheid dat een verzoeker in principe zijn wettelijke verplichtingen dient te kennen, wordt in de laatste memorie beklemtoond dat “de hoofdgriffier van de Raad van State [bovendien] een overschrijvingsformulier toe[zendt] en (...) aldus alle gegevens in verband met de wettelijke verplichting tot betaling (bedrag, termijn, rekeningnummer) opnieuw onder de aandacht van de verzoeker [brengt]”.

V. Beoordeling door de Raad van State

21. In beide middelen die aan de Raad van State zijn voorgelegd, waarbij het tweede weliswaar in bijkomende orde is aangebracht, wordt de schending van dezelfde algemene normen en beginselen aangevoerd.

Deze moeten samen worden onderzocht, aangezien ze voortvloeien uit eenzelfde problematiek die kan worden samengevat als volgt:

Aangezien het beginsel van de begroting in debet van de rolrechten wordt gehandhaafd voor publiekrechtelijke rechtspersonen (eerste middel, tweede onderdeel) rijst de vraag of het herstel van de voorafgaande betaling van die rechten, louter voor privaatrechtelijke personen, en de verhoging van die rechten tot respectievelijk 200 en 175 euro bij het bestreden koninklijk besluit van 30 januari 2014 (eerste middel, eerste onderdeel), en de nieuwe regels inzake de inning en de straf wanneer niet of te laat wordt betaald (tweede middel), een discriminatoire aantasting vormen van het recht op toegang tot een rechter dat aan eenieder gewaarborgd moet worden, doordat daarbij alleen aan de verzoekende of tussenkomende privaatrechtelijke personen een overdreven zware financiële beperking zou worden opgelegd, terwijl de overheidsinstanties daarvan vrijgesteld zouden zijn, wat de toegang tot de Raad van State voor de eerstgenoemden in te grote mate zou beperken.

22. Er dient vooreerst te worden opgemerkt dat richtlijn 85/337/CEE van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, die wordt beoogd in de middelen, is opgeheven en vervangen bij richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van

bepaalde openbare en particuliere projecten, waarvan artikel 11, net als artikel 10*bis* van richtlijn 85/337/EEG, evenwel bepaalt dat de procedures eerlijk, billijk en snel moeten zijn en niet buitensporig kostbaar mogen zijn.

Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, waarnaar eveneens wordt verwezen in de middelen, is opgeheven en vervangen bij richtlijn 2008/1/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2008 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, die sindsdien zelf is opgeheven bij richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (herschikking), waarvan artikel 25, § 4, tweede alinea, evenwel net als artikel 15*bis* van richtlijn 96/61/EG, bepaalt dat de gerechtelijke procedures die voor het publiek toegankelijk moeten zijn eerlijk, billijk en snel moeten zijn en niet buitensporig kostbaar mogen te zijn.

23. Met betrekking tot de rechtsgrond van het bestreden besluit wordt in advies 55.043/2, op 20 januari 2014 door de afdeling Wetgeving verstrekt, inzonderheid het volgende gesteld:

“De rechtsgrond die in het ontwerpbesluit wordt opgegeven is artikel 30, § 1, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State zoals gewijzigd bij de wet ‘houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en organisatie van de Raad van State’ die is aangenomen door de Senaat en de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Het nieuwe artikel 30, § 1, tweede lid, van de gecoördineerde wetten machtigt de Koning immers om het tarief van de kosten, uitgaven en rechten te bepalen, alsmede de nadere regels om ze te voldoen. Die bepaling dient trouwens gelezen te worden in het licht van de lering van arrest nr. 124/2006 van 28 juli 2006 van het Grondwettelijk Hof, dat in herinnering wordt gebracht in het verslag aan de Koning”.

24. In het verslag aan de Koning wordt het doel van de wijziging van de wijze waarop de kosten worden geïnd voor de Raad van State, zoals vastgelegd in de bestreden handeling, voorgesteld als volgt:

“Bij dit besluit wordt voorts de wijze waarop de rechten worden geïnd, gewijzigd. De overheidsfinanciën hebben immers te lijden van het feit dat ze de rechten moeten voorschieten, zoals in de thans geldende regeling van begroting in debet. Dit geldt des te meer daar de Schatkist behoort te zorgen voor de invordering van talrijke kleine bedragen. Teneinde dit probleem op te lossen, keert dit besluit de last om en zorgt het ervoor dat de verzoekende en tussenkomende partijen deze last dragen, behalve wanneer ze openbare besturen zijn.

[...]

Voorts wordt het bedrag van de rechten verhoogd tot 200 euro voor de verzoekende partij en tot 150 euro voor de tussenkomen partij, op basis van de dubbele vaststelling enerzijds dat dit bedrag nooit werd geïndexeerd en anderzijds dat de verhoging redelijk is, gelet op het feit dat de toegang tot de Raad van State, het hoogste bestuurlijke rechtscollege, democratisch moet blijven en in het bereik van iedere burger”.

In de commentaar bij artikel 5 van het koninklijk besluit dat zich toen in de ontwerpfasen bevond, wordt eveneens gepreciseerd wat volgt:

“Thans worden bijna alle uitgaven in debet ingeschreven en is de ontvanger der registratie met de invordering ervan belast. In de praktijk is de inning van talrijke schuldvorderingen voor een veelal bescheiden bedrag niet prioritair voor de ontvanger der registratie, en in geval van betwisting dreigen de administratiekosten de winst van de inning sterk te reduceren zodat veel invorderingen niet worden gedaan vóór het verstrijken van de verjaringstermijn. Het ontwerp herstelt het beginsel volgens welk de aanslag samenvalt met het indienen van het processtuk op grond waarvan hij verschuldigd is. Aangezien de fiscale zegels niet meer bestaan, vindt de betaling plaats door een overschrijving of een storting op een rekening van de FOD Financiën; de Raad van State zal inzage krijgen in de verrichtingen van deze rekening”.

25. In verband met de rechtstoegang en de procedurekosten heeft het Grondwettelijk Hof in zijn arrest nr. 48/2015 van 30 april 2015 de hiernavolgende leringen in herinnering gebracht:

“[...]

B.18.1. Het recht op toegang tot een rechter is een algemeen rechtsbeginsel dat met inachtneming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van de artikelen 6 en 13 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie aan eenieder moet worden gewaarborgd. Het vormt een wezenlijk aspect van het recht op een eerlijk proces en is fundamenteel in een rechtsstaat. Het recht om zich tot een rechter te wenden, heeft bovendien zowel betrekking op de vrijheid om in rechte op te treden als op de vrijheid om zich te verdedigen.

B.18.2. Het recht op toegang tot een rechter is evenwel niet absoluut. Het kan het voorwerp uitmaken van financiële beperkingen, voor zover die beperkingen geen afbreuk doen aan de essentie zelf van dat recht. De beperkingen van dat recht moeten redelijk evenredig zijn met het gewettigde doel dat zij nastreven (EHRM, Stagno t. België, 7 juli 2009, § 25). De reglementering dienaangaande moet de rechtszekerheid en de goede rechtsbedeling nastreven en mag dusdanig geen beperkingen opleveren die de rechtzoekende verhinderen de inhoud van zijn geschil voor de bevoegde rechter te brengen (EHRM, Stagno t. België, 7 juli 2009, § 25; RTBF t. België, 29 maart 2011, § 69).

[...]

B.23.1. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft geoordeeld dat de doelstelling van het Verdrag van Aarhus en de richtlijn 2011/92/EU erin

bestaat de rechtzoekende een ruime toegang tot de rechter te verlenen (HvJ, 15 oktober 2009, C-263/08, *Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening*, punt 45; 16 juli 2009, C-427/07, *Commissie t. Ierland*, punt 82; 12 mei 2011, C-115/09, *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen e.V.*, punt 39; 11 april 2013, C-260/11, *Edwards e.a.*, punt 31; 13 februari 2014, C-530/11, *Commissie t. Verenigd Koninkrijk*, punt 44). Het vermijden van buitensporige kosten draagt bij tot de verwezenlijking van die toegang tot de rechter.

B.23.2. Het buitensporig kostbare karakter van een procedure moet worden beoordeeld rekening houdend met alle kosten die de betrokken partij draagt (HvJ, 16 juli 2009, C-427/07, *Commissie t. Ierland*, punt 92; 11 april 2013, C-260/11, *Edwards e.a.*, punten 27 en 28).

B.23.3. Volgens het Hof van Justitie dient een nationale rechter, wanneer hij wil bepalen of een procedure al dan niet buitensporige kosten met zich meebrengt, rekening te houden met zowel objectieve als subjectieve elementen :

‘38. Derhalve moet, wat de middelen betreft waarmee het doel kan worden bereikt om een niet buitensporig kostbare doeltreffende voorziening in rechte op het gebied van het milieurecht te verzekeren, rekening worden gehouden met alle relevante bepalingen van het nationale recht, [...].

39. Voorts moet de nationale rechter die over de kosten moet beslissen, [...], de naleving van dit vereiste verzekeren, rekening houdend met zowel het belang van de persoon die zijn rechten wil verdedigen als het algemeen belang verband houdend met de bescherming van het milieu.

40. Deze beoordeling mag derhalve niet uitsluitend op de economische situatie van de betrokkene zijn gebaseerd, maar moet ook op een objectieve analyse van het bedrag van de kosten berusten. Dit geldt te meer daar [...] particulieren en verenigingen van nature een actieve rol moeten spelen bij de bescherming van het milieu. In zoverre mogen de kosten van een procedure in bepaalde gevallen niet objectief gezien kennelijk onredelijk zijn. Derhalve mogen de kosten van een procedure de financiële mogelijkheden van de betrokkene niet te boven gaan, noch in ieder geval objectief gezien kennelijk onredelijk zijn.

41. Wat de analyse van de economische situatie van de betrokkene betreft, mag de door de nationale rechter te verrichten beoordeling niet uitsluitend op de geschatte financiële mogelijkheden van een 'gemiddelde' verzoeker zijn gebaseerd, aangezien dergelijke gegevens slechts weinig met de situatie van de betrokkene kunnen te maken hebben.

42. Voorts kan de rechter rekening houden met de situatie van de betrokken partijen, de redelijke kans van slagen van de verzoeker, het belang dat voor de verzoeker en voor de bescherming van het milieu op het spel staat, de complexiteit van het toepasselijke recht en van de toepasselijke procedure en het eventueel roekeloze karakter van de verschillende beroepstadië (zie naar analogie arrest van 22 december 2010, *DEB*, C-279/09, *Jurispr.* blz. I-13849, punt 61).

[...]

45. Het vereiste dat een gerechtelijke procedure niet buitensporig kostbaar is, mag door een nationale rechter derhalve niet anders worden beoordeeld al naargelang hij uitspraak doet na een procedure in eerste aanleg, een hoger beroep of een tweede hoger beroep » (HvJ, 11 april 2013, C-260/11, *Edwards e.a.*, punten 38-42 en 45).’

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie dient te worden afgeleid dat de controle of bepaalde kosten al dan niet buitensporig zijn niet louter subjectief mag zijn, dat het bevoegde rechtscollege rekening dient te houden met de economische situatie van de betrokkene, en rekening kan houden met de redelijke kans van slagen van de verzoeker, het belang dat voor de verzoeker en voor de bescherming van het milieu op het spel staat, de complexiteit van het toepasselijke recht en van de toepasselijke procedure en het eventueel roekeloze karakter van de verschillende beroepsstadias (HvJ, 11 april 2013, C-260/11, *Edwards e.a.*, punten 38-42 en 45; 13 februari 2014, C-530/11, *Commissie t. Verenigd Koninkrijk*, punten 46-51)”.’

26. In casu herstelt artikel 4 van het bestreden besluit artikel 70 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 en bepaalt het dat verzoekschriften tot schadevergoeding, tot nietigverklaring en tot schorsing, verzoekschriften waarbij cassatieberoep wordt ingesteld en verzoekschriften tot herziening, verzet of derdenverzet, en tot voortzetting van de procedure na een arrest over een vordering tot schorsing, aanleiding geven tot de betaling van een recht van 200 euro en dat de verzoekschriften tot tussenkomst aanleiding geven tot de betaling van een recht van 150 euro.

In het verslag aan de Koning wordt uitgelegd dat bij het vaststellen van die bedragen rekening is gehouden met het feit dat de taken en rechten nooit zijn geïndexeerd en dat de toegang tot de Raad van State democratisch en in het bereik van iedere burger moet blijven.

Er wordt niet betwist dat, zoals de verwerende partij in haar memorie van antwoord stelt, de verhoging met vijftiengintig euro van het recht voor elk verzoekschrift nog niet eens een indexering tot stand brengt van de vroegere bedragen, die ongewijzigd zijn gebleven sinds 2002 en zelfs sinds het koninklijk besluit van 17 februari 1997, waarbij ze destijds werden verhoogd tot respectievelijk zeventuizend en vijfduizend oude Belgische frank.

Een dergelijke verhoging, die de verwerende partij terecht als gering bestempelt, kan niet als onredelijk of buitensporig worden aangemerkt.

27. Op basis van het feit dat de in artikel 70 van de algemene procedureregeling bedoelde rolrechten voortaan dienen te worden voorgeschoten door de verzoekende of tussenkomende partijen, terwijl ze voorheen in debet werden begroot bij het begin van de rechtspleging, kan niet worden geconcludeerd

dat op onwettige wijze afbreuk wordt gedaan aan het recht van eenieder op een daadwerkelijk rechtsmiddel.

Vooreerst dient te worden opgemerkt dat elke verzoeker die in het gelijk wordt gesteld, in principe de bedragen terugbetaald krijgt die hij heeft voorgeschoten bij het inleiden van de procedure.

Gelet op de lichte verhoging van die bedragen de laatste jaren, zoals hierboven is vastgesteld, kunnen de nieuwe bedragen van 200 of 150 euro op zich overigens niet worden aangemerkt als buitensporig voor wie dan ook.

Artikel 83 van het voornoemde besluit van de Regent, gewijzigd bij het bestreden koninklijk besluit, stelt in voorkomend geval de financieel zwakkere rechtzoekenden die een beroep doen op het *pro deo* uitdrukkelijk vrij van de betaling van de rolrechten, die in dat geval door de hoofdgriffier in debet worden begroot. Bij artikel 15 van het bestreden besluit wordt in het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure voor de Raad van State zelfs een artikel 33/1 ingevoegd dat bepaalt dat, voor de cassatieberoepen, “het *pro deo* van rechtswege [wordt] toegestaan wanneer daartoe besloten is door het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft genomen”.

28. Zelfs onder gelding van het voornoemde koninklijk besluit van 19 juli 2007 ten slotte, dat het principe van de begroting in debet van de rechten voor iedereen instelt, van welk principe bij het bestreden koninklijk besluit wordt afgestapt, bepaalde artikel 68, vijfde lid, van de algemene procedureregeling, net zoals dat thans het geval is, dat “het geheel van de kosten die zowel verband houden met de vordering tot schorsing als met het verzoekschrift tot nietigverklaring, ten laste gelegd [wordt] van de partij die ten gronde in het ongelijk gesteld wordt”.

De omstandigheid dat de talrijke aldus door de in het ongelijk gestelde verzoekende partijen verschuldigde “kleine bedragen” de facto niet werden geïnd “vóór het verstrijken van de verjaringstermijn”, zoals wordt gesteld in het verslag aan de Koning, kan dus niet in aanmerking worden genomen om, zoals verzoeker impliciet maar ten onrechte doet, te beweren dat het bestreden besluit in werkelijkheid een buitensporige verhoging van de rechten zou inhouden van 0 euro naar 200 of 175 euro, of een “zeer aanzienlijke verhoging”.

29. Wat betreft de algemene benadering van de door de rechtzoekende te dragen kosten, dient te worden vastgesteld dat de argumenten die verzoeker aanvoert om te stellen dat de kosten van een bij de Raad van State

ingestelde procedure voortaan buitensporig hoog zijn, niets uit te staan hebben met het bestreden koninklijk besluit en dus in se geen weerslag hebben op de wettelijkheid ervan.

30. Ten overvloede dient te worden opgemerkt dat het Grondwettelijk Hof in zijn voornoemde arrest nr. 48/2015 heeft geoordeeld dat de procedure voor de toekenning van een rechtsplegingsvergoeding voor de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State voldoet aan de voorwaarden die hierboven in herinnering zijn gebracht en door het Hof van Justitie zijn vastgelegd.

Het Hof heeft geoordeeld dat de rechtsplegingsvergoeding, ingevoerd bij artikel 11 van de voornoemde wet van 20 januari 2014, waarvan het basisbedrag overigens gevoelig hoger ligt dan dat van de rolrechten, niet onder de noemer valt van “buitensporige kosten”, aangezien ze niet bestaat uit een volledige vergoeding van alle kosten die de in het gelijk gestelde partij heeft gemaakt, dat “de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State [...], bij het toekennen van de rechtsplegingsvergoeding, tevens de mogelijkheid [heeft] af te wijken van het in het koninklijk besluit vastgestelde basisbedrag, zolang zij de maximale en minimale bedragen niet overschrijdt en daarnaast rekening houdt met de financiële draagkracht van de in het ongelijk gestelde partij, de complexiteit van de zaak en de kennelijke onredelijke aard van de situatie”, en dat “de afdeling bestuursrechtspraak [verder] de mogelijkheid [heeft] om af te wijken van het door de Koning bepaalde minimale bedrag, wanneer een persoon die juridische tweedelijnsbijstand geniet zich in een kennelijk onredelijke situatie bevindt”, zodanig dat de regeling het mogelijk maakt “de gevolgen van de verhaalbaarheid te beperken voor de partij die het proces verliest en niet over aanzienlijke financiële middelen beschikt”.

31. Dezelfde redenering kan worden gevolgd in verband met het ereloon en de kosten van de advocaat op wie de betrokken partij in voorkomend geval een beroep doet, aangezien in geval van ontoereikende inkomsten zij, krachtens de artikelen 508/1 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, aanspraak kan maken op gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand.

32. De grondwettelijke regels met betrekking tot gelijkheid en non-discriminatie vervat in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, sluiten niet uit dat er een verschil in behandeling kan optreden tussen categorieën van personen, in zoverre dat verschil berust op een objectief criterium en het redelijkerwijze gerechtvaardigd is. Dezelfde regels staan er overigens aan in de weg dat categorieën van personen die zich in situaties bevinden die in het licht van de beschouwde maatregel wezenlijk verschillend zijn, op eenzelfde manier worden

behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke rechtvaardiging bestaat. Het bestaan van een dergelijke rechtvaardiging dient te worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de kwestieuze maatregel, alsook met de aard van de in het geding zijnde beginsels. Het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vast komt te staan dat er geen redelijk evenredigheidsverband bestaat tussen de gebruikte middelen en het beoogde doel.

Voorts dient te worden opgemerkt dat wanneer voor een bepaalde categorie van personen de toegang tot een rechter wordt verhinderd, die categorie van personen mag worden vergeleken met elke categorie van personen voor wie de toegang tot een rechter niet wordt verhinderd.

33. Wanneer de artikelen 68 en 71 van de algemene procedureregeling in onderlinge samenhang worden gelezen, volgt daaruit dat de rechten waarvan sprake in artikel 66, wat de publiekrechtelijke rechtspersonen betreft, in debet worden begroot, terwijl ze, wat de andere personen betreft, nagenoeg gelijktijdig met het indienen van een processtuk worden overgeschreven of gestort op een bij de FOD Financiën geopende bankrekening die moet worden “gecrediteerd binnen een termijn van acht dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het overschrijvingsformulier” waarop de voor de zaak kenmerkende gestructureerde mededeling is vermeld, zo niet wordt de proceshandeling waarvoor het recht verschuldigd is, als niet verricht beschouwd.

34. In het verslag aan de Koning wordt de terugkeer naar het beginsel van de voorafgaande betaling van de rechten gerechtvaardigd vanuit de bezorgdheid om een oplossing te vinden voor het probleem waarmee de overheidsfinanciën te kampen hebben door het feit dat alle rechten “voorgesloten” moeten worden, zoals in de regeling van begroting in debet, en daarna dus gezorgd behoort te worden voor de invordering van “talrijke kleine bedragen” waarbij het niet zeker is, inzonderheid in geval van betwisting, dat deze werkwijze voldoende winst oplevert.

De terugkeer naar een dergelijke regeling lijkt op zich gebaseerd te zijn op deugdelijke motieven, aangezien in de bovenstaande uiteenzetting is vastgesteld dat bij het bestreden koninklijk besluit geen financiële verplichting wordt ingevoerd die voor de rechtzoekenden dermate zwaar is dat ze het recht op toegang tot de rechter op onredelijke wijze belemmert.

35. Wat betreft de ongelijkheid die in het tweede onderdeel van het eerste middel aan de kaak wordt gesteld en die zou zijn ontstaan doordat de regeling luidens welke de rechten (nagenoeg) gelijktijdig met het indienen van het processtuk worden betaald, niet voor publiekrechtelijke rechtspersonen maar wel

voor privaatrechtelijke rechtspersonen geldt, moet vooreerst worden opgemerkt dat die ongelijkheid op zichzelf beschouwd niet voortkomt uit de regeling die het bestreden koninklijk besluit heeft ingevoerd of hersteld, maar veeleer uit eerdere koninklijke besluiten, zoals het reeds genoemde koninklijk besluit van 25 april 2007, waarbij het beginsel dat de kosten verschuldigd door publiekrechtelijke rechtspersonen in debet worden begroot, ingevoerd is lang voordat het eveneens reeds genoemde koninklijk besluit van 19 juli 2007 het beginsel van de begroting in debet van de rechten voor de andere verzoekers ingevoerd heeft.

36. In het verslag aan de Koning dat aan het bestreden besluit voorafgaat, heeft de verwerende partij de terugkeer naar de regeling van de “voorafgaande betaling” gerechtvaardigd door de omstandigheid dat “[d]e overheidsfinanciën hebben (...) te lijden van het feit dat ze de rechten moeten voorschieten, zoals in de thans geldende regeling van begroting in debet. Dit geldt des te meer daar de Schatkist behoort te zorgen voor de invordering van talrijke kleine bedragen”, en heeft die partij toelichting verschaft over de vrijstelling die in dat verband geldt voor “de publiekrechtelijke rechtspersonen, met inbegrip van de ondernemingen die hun activiteit uitoefenen in een door concurrentie gekenmerkt klimaat” (zie advies nr. 55.043/2 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State van 20 januari 2014, *B.S.* 3 februari 2014, 9122) “door het feit dat het risico op insolventie klein is voor publiekrechtelijke rechtspersonen, maar vooral door het feit dat de regels die betrekking hebben op de staatsboekhouding de naleving van de termijn van acht dagen die vereist wordt door artikel 5, tot wijziging van artikel 71 van de algemene procedureregeling, om de rekening te crediteren, onrealistisch maakt”.

37. Het feit dat het risico op insolventie bij openbare besturen kleiner is dan bij privaatrechtelijk personen, en dat bijgevolg, zoals de verwerende partij betoogt, niet moet worden gevreesd dat hun financiële situatie zou verslechteren tussen het ogenblik waarop het beroep wordt ingesteld en het ogenblik waarop de procedure wordt beëindigd, wordt op zich niet betwist en kan worden aanvaard.

Het is van belang te benadrukken dat het beginsel van de begroting in debet wat de publiekrechtelijke rechtspersonen betreft, hen niet vrijstelt van de betaling van de rechten waartoe ze veroordeeld zouden worden; ze worden alleen vrijgesteld van de verplichting om ze voor te schieten.

De verwijzing zelf in het verslag aan de Koning naar de principiële solvabiliteit van de publiekrechtelijke rechtspersonen, geeft impliciet maar duidelijk aan dat de verwerende partij voortaan van plan is de verschuldigde bedragen te innen bij de beëindiging van de procedures voor de Raad van State.

Het eerste motief dat in het verslag aan de Koning vermeld is, kan het onderscheid dan ook objectief en redelijk verantwoord worden in het licht van het nagestreefde doel, aangezien het aannemelijk is dat de overheidsfinanciën, bij ontstentenis van een objectief risico op insolventie, geen voorschot vragen van de publiekrechtelijke rechtspersonen, maar wel van personen voor wie een dergelijk risico nooit uitgesloten kan worden.

De begroting in debet van de rolrechten houdt op zich niet in dat de overheidsfinanciën “te lijden” zouden blijven hebben, wat in strijd zou zijn met het doel dat met de maatregel nagestreefd wordt.

Enerzijds gaat het immers enkel om een vrijstelling van de verplichting om de rechten voor te schieten, maar niet van de verplichting om ze in voorkomend geval te betalen. Anderzijds leidt het herstel van de regeling van de principiële voorafgaande betaling zelf onmiddellijk tot een duidelijke afname van het aantal “schuldvorderingen voor een veelal bescheiden bedrag” - zoals vermeld in de toelichting bij artikel 5 in het verslag aan de Koning - waarvan de invordering in het verleden moeizaam bleek te verlopen. Tot slot vermocht de steller van het ontwerp te oordelen dat het risico op “betwisting”, waarvan sprake in dezelfde toelichting, minder te vrezen valt bij openbare besturen en bijgevolg minder waarschijnlijk zouden zorgen voor “een sterke reductie” van de winst van de inning dan bij natuurlijke personen of privaatrechtelijke rechtspersonen.

38. Het tweede motief dat in het verslag aan de Koning vermeld is en betrekking heeft op de regels inzake de staatsboekhouding, is zonder enige twijfel pertinent.

Ook al gelden niet voor alle publiekrechtelijke rechtspersonen dezelfde dwingende “regels inzake de staatsboekhouding” – dat is bijvoorbeeld het geval met de autonome overheidsbedrijven – neemt dat niet weg dat de noodzaak om een geheel van regels na te leven waarbij een beroep wordt gedaan op een aantal verschillende diensten om een betaling uit te voeren, volkomen rechtvaardigt dat de termijn van acht dagen waarin is voorzien in het nieuwe artikel 71 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948, in de praktijk niet kan worden nageleefd door een publiekrechtelijk rechtspersoon.

39. Zelfs indien een dergelijk motief aanvaardbaar is voor publiekrechtelijke rechtspersonen, rijst nog de vraag of diezelfde termijn van acht dagen die aan de privaatrechtelijke rechtspersonen wordt opgelegd, voor hen realistisch en haalbaar is.

Alhoewel de bedoeling om een goede rechtsbedeling te organiseren en de rechtszekerheid te waarborgen, gerechtvaardigd is en veronderstelt dat termijnen worden vastgesteld om bepaalde proceshandelingen te stellen of daarmee samenhangende administratieve stappen te ondernemen, bevat het administratief dossier evenwel geen enkele rechtvaardiging die het mogelijk maakt te begrijpen waarom de Koning een termijn van acht dagen heeft vastgesteld.

Het is bijgevolg uitermate moeilijk vast te stellen of de aangenomen maatregel redelijkerwijze gerechtvaardigd is.

40. Een termijn van acht volle dagen of “kalenderdagen” om de bij de FOD Financiën geopende bankrekening te “crediteren”, is al net zo kort voor de verzoekende en de tussenkomen partijen die geen openbare besturen zijn. Die termijn vereist tijdens de procedure een bijzonder actief optreden vanwege de betrokken partij, wanneer rekening wordt gehouden met de tijd die het uitvoeren van een overschrijving kan vergen gelet op de artikelen VII.39 en VII.44, § 1, van het Wetboek van economisch recht (waarbij een verzoeker weet wanneer hij de betalingsopdracht heeft gegeven, maar geen volledige controle heeft over de overschrijvingstermijn die zijn bankinstelling hanteert), met de weekends en de feestdagen of nog met de eventualiteit dat de verzoeker niet thuis is wanneer de post met het door de hoofdgriffier verstrekte overschrijvingsformulier waarop de voor de zaak kenmerkende gestructureerde mededeling is vermeld, bezorgd wordt.

Met uitzondering van de versnelde procedures bij uiterst dringende noodzakelijkheid, met betrekking tot welke de Koning heeft bepaald dat de terechtzitting kan plaatsvinden vóór het verstrijken van de voornoemde termijn van acht dagen, maar in welk geval het bewijs van het uitschrijven van een betalingsopdracht ter terechtzitting neergelegd moet worden, volstaat een eenvoudige stortingsopdracht niet. De rekening van de FOD Financiën moet gecrediteerd zijn, zo niet wordt de proceshandeling als niet verricht beschouwd, zonder mogelijkheid tot regularisatie.

De termijn waarbinnen de rechten worden betaald, is bijgevolg bepalend voor de adiëring van de Raad van State en dus de toegang tot de rechter.

41. De goede rechtsbedeling en de rechtszekerheid waarvan hierboven sprake is, vormen geen of geen afdoende rechtvaardiging voor het feit dat aan de rechtzoekende, die niet de mogelijkheid heeft de rolrechten vooraf te betalen, een termijn van nauwelijks acht dagen wordt toegekend om het vereiste te vervullen terwijl hij enerzijds geen vat heeft op de verzendingsdatum van een schrijven waarvan de ontvangst nochtans bepaalt op welk tijdstip deze termijn

ingaat, en geen controle heeft over de tijd die zijn bankinstelling erover doet om zijn betalingsopdracht uit te voeren en het vereiste bedrag op de rekening van de begunstigde over te schrijven, en terwijl anderzijds de correcte verrichting van de proceshandeling in kwestie niet afhangt van de door de rechtzoekende gegeven betalingsopdracht, maar van de vraag of de begunstigde rekening binnen deze acht dagen gecrediteerd is, en terwijl, ten slotte, indien de betaling niet binnen de vereiste termijn is verricht, de proceshandeling waarvoor het recht verschuldigd is, onherroepelijk als niet verricht wordt beschouwd, wat afbreuk doet aan de essentie zelf van het recht op toegang tot het hoge rechtscollege dat de Raad van State is.

42. Uit het bovenstaande volgt dat het tweede onderdeel van het eerste middel en het tweede middel in zoverre gegrond zijn, namelijk doordat het nieuwe artikel 71, vierde lid, van de algemene procedureregeling, zoals hersteld bij artikel 5 van het bestreden koninklijk besluit, voor de natuurlijke en de privaatrechtelijke rechtspersonen slechts voorziet in een termijn van acht dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het overschrijvingsformulier waarvan sprake is in het tweede lid, voor het crediteren van de rekening bedoeld in het eerste lid van hetzelfde artikel, en dat het aldus hun recht op toegang tot de Raad van State te sterk beperkt.

VI. Gevolg van de onwettigheid

43. In het inleidend verzoekschrift werd de gedeeltelijke nietigverklaring gevorderd van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 tot wijziging van de reglementering betreffende de inning van de kosten voor de Raad van State, aangezien het alleen uitdrukkelijk de artikelen 1 tot 8 van dit koninklijk besluit aanvecht, dat 20 artikelen telt.

De gegrondheid van het tweede onderdeel van het eerste middel en van het tweede middel, in zoverre hierboven is gepreciseerd, heeft echter alleen de onwettigheid tot gevolg van de woorden “binnen een termijn van acht dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het overschrijvingsformulier” in artikel 71, vierde lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, hersteld bij artikel 5 van het bestreden koninklijk besluit van 30 januari 2014 tot wijziging van de reglementering betreffende de inning van de kosten voor de Raad van State.

44. Wanneer de bepalingen van een reglement een ondeelbaar geheel vormen, komt de gedeeltelijke vernietiging ervan neer op de wijziging ervan. De Raad van State heeft dan geen enkele bevoegdheid om een dergelijke wijziging uit te spreken.

Als daarentegen de bepalingen van het voor de Raad van State bestreden reglement deelbaar en scheidbaar zijn, laat de vernietiging van sommige van die bepalingen het voornaamste doel van het reglement intact en is, in dat opzicht, de Raad van State bevoegd om de gedeeltelijke vernietiging ervan uit te spreken.

45. In casu kan de enige bij dit arrest onwettig verklaarde regel worden afgesplitst van het geheel van de overige bepalingen van het bestreden koninklijk besluit en heeft de nietigverklaring ervan klaarblijkelijk geen wezenlijke wijziging tot gevolg van de inhoud of de samenhang van het bestreden koninklijk besluit, in die zin dat dit besluit afstapt van het beginsel dat de rechten voor alle verzoekers in debet worden begroot.

VII. Rechtsplegingsvergoeding

46. De verzoekende partij vraagt dat de verwerende partij wordt verwezen in de kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding zoals bedoeld in artikel 30/1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Dat verzoek dient te worden ingewilligd en de rechtsplegingsvergoeding dient te worden vastgesteld op 700 euro, wat overeenkomt met het basisbedrag dat is vastgelegd bij artikel 67 van de algemene procedureregeling.

OM DIE REDENEN BESLUIT DE RAAD VAN STATE:

1. Vernietigd worden in artikel 71, vierde lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, hersteld bij artikel 5 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 tot wijziging van de reglementering betreffende de inning van de kosten voor de Raad van State, de woorden “binnen een termijn van acht dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het overschrijvingsformulier”.

2. Het beroep wordt voor het overige verworpen.

3. Dit arrest zal bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

4. Een rechtsplegingsvergoeding van een bedrag van 700 euro wordt aan de verzoekende partij toegekend en komt ten laste van de verwerende partij.

De overige kosten, bepaald op 200 euro, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting, op 26 januari 2016 door de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak, samengesteld uit:

de heer	Roger Stevens,	Voorzitter van de Raad van State,
de heer	Michel Hanotiau,	kamervoorzitter,
de heer	Dierk Verbiest,	kamervoorzitter,
de heer	Philippe Quertainmont,	kamervoorzitter,
de heer	Jacques Vanhaeverbeek,	kamervoorzitter,
de heer	Johan Lust,	kamervoorzitter,
de heer	Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
de heer	Geert Debersaques,	kamervoorzitter,
de heer	Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
mevrouw	Simone Guffens,	staatsraad,
mevrouw	Colette Debroux,	staatsraad,
de heer	Carlo Adams,	staatsraad,
de heer	Bruno Seutin,	staatsraad,
de heer	Imre Kovalovszky,	staatsraad,
de heer	Pierre Lefranc,	staatsraad,
de heer	Jan Clement,	staatsraad,
mevrouw	Pascale Vandernacht,	staatsraad,
de heer	Michel Pâques,	staatsraad,
de heer	Stephan De Taeye,	staatsraad,
de heer	Bert Thys,	staatsraad,
de heer	Pierre Barra,	staatsraad,
mevrouw	Diane Déom,	staatsraad,
de heer	Yves Houyet,	staatsraad,
mevrouw	Anne-Françoise Bolly,	staatsraad,
mevrouw	Wanda Vogel,	staatsraad,
de heer	Frédéric Gosselin,	staatsraad,

bijgestaan door
de heer Frank Bontinck,

wnd. hoofdgriffier.

De wnd. hoofdgriffier,

De voorzitter,

Frank Bontinck

Roger Stevens

**VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973**